

שולחן ערוך	ליקוטי משה	מנהג ברורה	ליקוטי הלכות	ליקוטי מוהר"ן	יום לחדש	יום
ט, יא	רכב-רכב	חורה	סה	יה:	לי	שבת
יב, יג	רכב-רכב	כו:	סו	יט:	א'	א
יד, טו	רכב-רכב	כו:	סז	יט:	ב'	ב
טז, יז	רכב-רכב	כה:	סח	כ:	ג'	ג
יח, יט	רכב-רכב	כה:	סט	כ:	ד'	ד
כ, כא	רכב-רכב	כט:	ע	כא:	ה'	ה
כב, כג	רכב-רכב	חורה	עא	כא:	ו'	ו

בקרני אורה

יו"ל ע"י קהילת חסידי ברסלב
בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

375 | פרשת קרח | ל' סיון תשפ"ד

דבר המערכת

בשבת קודש זה יחול ראש חודש תמוז. דורשי רשומות אמרו שהוא נוטריקון ז'מני תשובה מ'משמים ו'באים. בעוד כתשעים יום נעמוד לפני מלך רם ונישא להמליכו ולייחדו, ובו נצטרך לתת דין וחשבון על כל העבר עלינו בשנה העברה, והחכם עיניו בראשו להתחיל מעתה בהכנה דרבה. מטיין משם צדיקי אמת שהתעוררו מאד באמרם 'המלך' בראש השנה מכח דברי חז"ל (גיטין נג.) שנציב הרומיים אמר לרבי יוחנן בן זכאי שהוא מתחייב בנפשו מכיון שקרא לו מלך ו'אי מלכא אנא עד האידינא אמאי לא אתית לגבאי?!', אם אכן מלך אני מדוע לא באת עד עתה. ואם כן מה טוב ומה נעים להתחיל כבר מעכשיו למען לא נבוש בשאלה זו.

רבינו הקדוש מגלה שראש חודש הוא שורש התשובה, ובכל הנבאים משתלשל ביום זה ההורח תשובה ואפילו בקורח ועדתו, אלא שהתשובה אינה מועילה להם מכיון שעיקר התשובה היא רק בעולם הזה, כי מי שטרך בערב שבת יאכל בשבת (ראה לקו"מ סי' י). ועל משקל זה ניתן לומר גם שבראש חודש זה עלינו להתחיל להתעורר בתשובה ולא לאחר את המועד ולהיות ח"ו מן הצעוקים על העבר.

הבא ליטהר מסייעין בידו, עלינו רק לעשות את הפטיעה הראשונה, לפתוח פתח כחודו של מחט, והשי"ת הרוצה בתשובה נותן יד לפושעים לסייעם לתשובה על אף שאין זה בכוחם. וכלשון רבינו יונה בתחילת שיערי תשובה: "והתבאר בתורה, כי יעזור ה' לשבים כאשר אין יד טבעם משגת, ויחדש בקרבם רוח טהורה להשיג מעלת אהבתו".

הבה נא נקבל על עצמנו מחדש להקפיד ביותר בתשעים יום אלו לחשוב מהתכלית ולהשתוקק לתשובה, ובד בבד עלינו גם לזכור את התנאי העיקרי לתשובה ולשוב הדעת: לשמוח בשמחת יהדותנו ולייקר זאת מאד! וכדבריו הברורים של רבי נתן (ליקוטי הלכות, פ"ד ג, ט): "כי עיקר ההתקרבות להשם יתברך, בפרט התקרבות הרחוקים הצריכים לשוב, הוא רק על ידי השמחה, שיעיקר תיקון התשובה שהוא רפואת הנפש והגוף הוא על ידי השמחה".

העורכים

השמחה האמיתית

וכאשר רבינו הקדוש מלמד על מהותו של התם הקדוש (ספורי מעשיות מעשה ט') שכאשר פנה אליו מאן דהוא לדבר עמו ענה מיד "רק בלי ליצנות!", זוהי עיקרה של תמימות, עד כדי כך שרבי נתן לא סבל התחברות אפילו עם עובדי ה' שנהגו בריבוי דברי הלצה, וכפי שמוספר שבברסלב דר אחד מתלמידי רבינו שהיה עובד ה' גדול ומופלג במעלה, אולם חסרון היה לו שהיה מרבה באמירת דברי הלצה, ורבי נחמן מטולטשין היה דבוק בו מאד והיה הולך אליו הרבה לקבל ממנו דרך בעבודת ה' יתברך וביראת שמים, וכשנודע הדבר לרבי נתן, אמר לו: לצנות עליך לא ללכת וללמוד אצלו איני יכול, אולם זאת כן אומר לך, אם בדעתך להמשיך ולהידבק בו, מבקש אני ממך אל תבוא אלי! כי דרכו לא מצאה חן בעיני מוהר"ן, והפסיק רבי נחמן מטולטשין ללמוד ממנו" (שי"ש ק).

איך אם כן תואמים הדברים עם חובת הכרח השמחה גם על ידי מילתא דשטותא ודברי שחוק וצחוק?!

והתשובה ברורה ופשוטה:

הכל תלוי מה מתי ולמה. ההלצה צריכה כמוכח להיות טהורה ונקיה מכל ריח של טומאה והתפארות, וכמוכח שאיננה פוגעת באיש, וכפי שהתנהג רבינו הקדוש. אבל מלבד זאת היא צריכה לבוא עם תכלית: כאשר האדם רוצה לשמוח וכנגדו עומדת חומה של עצבות ויגון, עליו להשתמש בנשק הזה של מילתא דשטותא כדי להתגבר על הכל ולצאת מעצבות זו החמורה ביותר. אבל כאשר זה הופך לדרך חיים ללא תכלית, ובמקום להתהלך בישוב הדעת וכובד ראש על משמעות החיים ויקרתם, הכל הופך לשחוק וקלות ראש, הרי זה חורבן הדעת ופתיחת פתח לגרוע ביותר.

כשם שהקודח בחומה כדי לצאת ממאסרו הרי זה משובח ומהולל, אולם אם הלה יקדח לימין ולשמאל ללא אבחנה, בתוך בתים ברוכש ובבני אדם, הרי זה מחריב את העולם, כך גם כוחה של הלצה.

וגם על כך נסובה הוראתו הברורה של רבינו הקדוש בתחילת ספרו (לקוטי מוהר"ן סי' א') שיצר טוב מול יצר הרע היא השתמשות בשכל ובדבקות לתכלית מול הליכה אחר התגלות הלב ככסיל העושה ככל העולה על רוחו.

נשמח ונגיל בשמחה דקדושה והיא שתרום אותנו ותקרבו לתכליתנו האמיתית.

הוא נהנה לראות את הכל מתגלגלים סביבו מרוב צחוק, יש לו חוש הומור מפותח, פיו לא מפסיק להפריח הלצות, מה רע בכך? סוף סוף כולם שמחים ועלולים. האם אכן זו הדרך?!

כולנו יודעים שרבינו הקדוש הזהיר מאד על השמחה, זהו יסוד הקדושה והתשובה ורק כך אפשר להתקרב לה. והוא גם אמר בפירוש שבימינו כמעט ואי אפשר לשמוח בלי 'מילתא דשטותא'. היגנות וכאבי הלב עצומים כל כך, שאם לא נשתטה קצת כדי לשמח את עצמנו לא נוכל להתגבר על העצבות. וכלשון קדשו: "על פי רוב צריכים לשמח את עצמו במילי דשטותא, לעשות עניני צחוק ומילתא דבדיחותא כדי לשמח את עצמו במה דאפשר, ועל פי רוב אי אפשר לשמח את עצמו כי אם על ידי זה. כי המרה שחורה והעצבות מתגבר על האדם יותר מן הכל וקשה לשברה יותר מכל המידות ומזקת להאדם מאד יותר מהכל, וכל עיקר התרחקות כל אדם מהשם יתברך היא רק מחמת עצבות ומרה שחורה, על כן צריכים לראות לשמח את עצמו בכל הכוחות בכל מה דאפשר" (חיי מוהר"ן, תקצד).

מאיך יודעים דברי חז"ל בחומרת הטומאה של ליצנות, עד שאמרו (סנהדרין קג.) שכת לצים היא אחת מארבע כחות שאין מקבלות פני שכינה. רבינו יונה (בשערי תשובה ג' קע"ז) קובע נחרצות: "דע, כי לא יהיה מנהג הליצנות קבוע בנפש האדם, עד שהוא פורק עול שמים מעליו". זוהי טומאה רצוצה שדוחה את כל התוכחות והמוסרים, וכדבריו הנוקבים של בעל 'מסילת ישרים' (פרק ה') על "כח הלצון ההורס כל עניני המוסר והיראה, כי בליצנות אחד ובשחוק קטן יפיל האדם מעליו ריבוי גדול מן ההתעוררות וההתפעלות מדי ראותו או שמעו ענינים שיעירוהו אל החשבון והפשוש במעשים ובכח הליצנות יפול הכל לארץ ולא יעשו בו רושם כלל". והרה"ק מטשערין ז"ל מביא את אשר נשמע בעל פה מרבי נתן: "שעיקר הטומאה ופתח הטומאה הוא ליצנות" והביא סימוכין לכך ממה שאמרו חז"ל (יומא לת.) "הבא ליטמא ופתחין לו, שנאמר אם ללצים הוא יליץ".

בפרשתנו אנו גם לומדים על סופו המר והנמהר של קורח, וכל נפילתו היתה מכח הליצנות שאחזה בו, כך מביא רש"י משם התנחומא: "ויקהל עליהם קורח - בדבוי ליצנות כל הלילה ההוא" וכך גם דורשים חז"ל (מדרש ישוח"ט, תהלים א') "ובמושב לצים, זה קורח שהיה מתלוצץ על משה ועל אהרן", אין סוף לנפילה האידימה שהליצנות מביאה.

פניני אור

אמרות טהורות מרביה"ק ותלמידיו

אָמְרוּ אַנְ"שׁ: "כְּמוֹ שֶׁנִּשְׁמַת רַבְּנֵנוּ הוּא מְמַדְת הַנְּצִיחַ, וְכִדְעוּ שֶׁ'נְּחֻמְן' בְּגִימְטְרִיָּא 'נְצִיחַ', כְּמוֹ כֵּן כָּל עֲצוּתֵינוּ שִׁיחוּתֵינוּ וְתוֹרוֹתֵינוּ נִצְחִיִּים וְקִיָּמִים לְעַד, לְכָל אֶדָם בְּכָל עַת וּבְכָל מְקוֹם.

לתגובות והערות
3323796@gmail.com
ניתן לקבל את הגיליון באימיל מידי שבוע

הדל"נ 7:11 - ניץ החמה 5:36 - מוזיק"ש 8:12
צאת השבת 8:25 - צאה"ש לר"ת 9:03

שעות באמצע הקריאה

שיטות הראשונים אם יוצאים קריה"ת בספר פסול

יש מחלוקת בראשונים אם מותר לקרוא קריאת התורה בציבור בברכה בספר תורה פסול:

שיטת הרמב"ם (שו"ת פאר הדור סי' ט) שכשרות הספר תורה נחוצה רק למצות כתיבת ספר תורה, שאין יוצאים מצות כתיבת ספר תורה בספר פסול, אבל לגבי קריאת התורה יוצאים ידי חובה בעצם הקריאה בין בספר כשר בין בספר פסול. ואף שלכתחילה מצוה לקרוא בספר תורה כשר, אעפ"כ מקום שאין להם ספר תורה כשר מותר לקרוא בברכה גם בספר פסול.

שיטת רוב הפוסקים שאין יוצאים תקנת קריאת התורה רק בספר כשר, ובמקום שאין ספר כשר אין קוריים בציבור בברכה, ואם נמצא פסול בספר תורה לאחור הקריאה צריכים לחזור ולקרוא בספר כשר (מובא בב"י סי' קמג ומש"ב סק"ג).

שיטת המרדכי (מגילה סי' תשצג) שתיקנו חז"ל לקרות בצבור רק בספר תורה כשר, ואסור להוציא ספר תורה פסול לקרות בו אפילו כשאין ספר כשר, אך אם לאחר שקראו נמצא בה פסול אין צריך לחזור ולקרוא מה שקראו כבר, וגם מותר לברך ברכה אחרונה על הקריאה שבספר הפסול, בדמקום שאפשר הקילו חז"ל לקרות בעל פה, כמו שמצינו בגמרא יומא (ב) ככהו גדול ביום כיפור שהיה קורא ובעשור לחודש בעל פה.

הכרעת הפוסקים

למעשה נפסק בשולחן ערוך (סי' ד) דלכתחילה חוששים לשיטת רוב הפוסקים שאין מוציאים ספר תורה פסול, ואפילו בכפרים שאין נמצא שם ספר תורה כשר אין מברכים על הקריאה בספר פסול. אך אם נמצא פסול באמצע הקריאה אין חוזרים וקוראים את שקראו כבר, וגם אלו שעלו בספר הפסול מצטרפים למנין שבעה קרואים, אבל מכאן ואילך מחלפים אפילו באמצע הקריאה לספר כשר.

ונחלקו הפוסקים באופן שנמצא פסול באמצע הקריאה; לשיטת המחבר אין מברכים ברכה אחרונה על הספר הפסול ולא ברכה ראשונה על הספר הכשר, רק ממישיכים את הקריאה בספר הכשר עם זה שעלה בספר הפסול ומברך אחר כך ברכה אחרונה. ואילו לשיטת הרמ"א אחר נמצא הפסול במקום שמוותר להפסיק שם יפסיק שם ויברך העולה ברכה אחרונה, ויעלה אחר בספר הכשר ויברך ברכה ראשונה. אבל אם נמצא הפסול במקום שאי אפשר להפסיק ימשיכו את הקריאה בספר הכשר ללא ברכה אחרונה על הספר הפסול וללא ברכה ראשונה על הספר הכשר. וכתב בביאור הלכה (ד"ה אם) שיש דבר זה עדות חלוקים ומקומות חלוקים במנהג, וכל אחד יש לו על מי לסמוך, ויכולים אנו לקרות עליהם ועמך כולם צדיקים.

פסול שיש בו מחלוקת הפוסקים

והנה אף שלכתחילה אין מתחילים לקרות בספר תורה רק אם הספר כשר לכל שיטות הפוסקים, במקרה שהוציא כבר הספר והתחילו לקרות בו ונמצא הפסול באמצע הקריאה, אין מחלפים הספר רק אם הוא פסול

לכל השיטות, אבל אם הוא פסול שיש בזה מחלוקת הפוסקים, כתב המשנה ברורה (סס"ק כה) שיש להקל שלא להוציא אחרת בצירוף שיטת הרמב"ם שיוצאים בדיעבד קריאת התורה בספר פסול.

שעות בחסרות ויתרות

כתב הרמ"א (שם) שאין להוציא ספר תורה אחרת באמצע הקריאה רק אם נמצא עתה גמור, אבל אם הטעות היא רק בחסרות ויתרות, כלומר שהפסול היא רק באותיות אה"ו שהם אותיות שיש, ואינו משנה לא את המבטא ולא את משמעות הענין, אין להוציא ספר אחר באמצע הקריאה מחמת טעות כזה.

והטעם לזה כתב בתשובות אור זרוע (סי' תשמ, ב) שכך מבואר בגמרא במסכת קידושין (ל) שאין אנו בקיאים למנות מנין האותיות שבספר תורה שאין הספרי תורה שלנו מדויקים כל כך, וכיון שכן, אין להוציא ספר תורה אחרת מחמת אי דיוק באותיות שיש, שגם הספר השני שנוציא לא יהיה ודאי שהוא מדויק.

חידוש השאגת אריה שאין מצות כתיבת ס"ת בזמן הזה

לפי דברים אלו מחדש השאגת אריה (סי' לו) שאין מצות כתיבת ספר תורה נוהג בזמן הזה, שהרי נפסק בהלכות ספר תורה (י"ד סי' ערה ס"ו) שאם כתב המלא חסר או החסר מלא הספר תורה פסולה, ואם כן אין בידינו לקיים מצוה זו. וכתב שרק מדברנו יש חיוב לכתוב ספר תורה בזמן הזה כדי שלא שתכח תורה מישאל, וראוי לכתבו באופן שיהיה בו כל דיני קדושת ספר תורה כמה שאפשר.

המנחת חינוך חולק על השאגת אריה

נגד זה המנחת חינוך (סי' תריג) יצא בתקיפות נגדו וכתב: איך יתכן לומר שיתבטל חס ושלום מצות עשה של כתיבת ספר תורה על ידי שכחה? ואין סברא כלל שמצוה הנהוגה ישתכח חס ושלום שלא יוכלו ישראל לקיים מצות עשה מן התורה בכמה דורות.

ומכח זה יצא לחדש שאין החסרות והיתרות מעכבות בקדושת ספר תורה, רק חסר או יתור שמשנה המבטא או המשמעות, או שיש דרש מחז"ל על זה שיוצא מזה נפקא מינה למעשה. אבל חסר או יתור שאינו משנה למעשה כלום, הגם שיש בהם סודות נוראים אין זה מעכב בקדושת הספר, וכיון שאינו נוגע לקדושת הספר ואינו נוגע לקיום המצות נשכחו אותיות אלו במשך הדורות. וכעין זה מובא בתשובת הרדב"ז (סי' קא) שאותם חסרות ויתרות מאותיות שנדרש בש"ס הלכות ודינים, צריך לתקן אותם אפילו אם רוב ספרי תורות אינם כן.

תמיהה על המנחת חינוך

אכן דברי המנחת חינוך תמוהים מאוד, כי מסתימת הפוסקים בהלכות ספר תורה משמע שגם חסר או יתור שאינו משנה כלום פוסל, וכן מפורש ברמב"ן בהקדמתו לספר בראשית שכתב: "עוד יש בידינו קבלה של אמת כי כל התורה כולה שמויתו על הקדוש ברוך הוא... וכל התורה כן מלבד צירופיהן וגימטרייתיהן של שמות... ומפני זה ספר תורה שטעה בו באות אחת במלא או בחסר פסול אף על פי שאינו

ולא יהיה בקרח ועדתו

גם הרמב"ם בספר המצוות (שורש ח ול"ח מה) כתב שהאיסור שלא להחזיק במחלוקת נלמד מפסוק 'לא תתגודדו' שאסור לעשות אגודות אגודות. והפסוק 'ולא יהיה בקרח וכעדתו' אינה אזהרה אלא הבטחה, שהתורה מביטחה שגם מי שיערער על הכהונה בעתיד לא יקרה לו עונש שריפה ואבדון כמו שקרה לקרח שנשרפו מאש הקטורת ותפחה האדמה את פיה לבלעם, אלא מכאן ולהבא יענשו בעלי מחלוקת רק בצרעת, ולזה נאמר בהמשך הפסוק 'כאשר דבר ה' ביד משה לו', ר"ל שיענשו כפי שקרה למשה רבינו שנאמר בו ויוציאה והנה ידו מצורעת על כשלג (ע"ע בתרגום יונתן). וכן עזיזה שחלק על הכהונה נצטרע (דה"ב כו).

ונראה הטעם שבעל מחלוקת נענש בצרעת, לפי שמחלוקת שאינו לשם שמים בא מגסות הרוח, שרוצה ליטול ממה שאינו שייך לו, והנגעים באים על גסות הרוח, כמו שפירש רש"י בפרשת מצורע (ד"ד ט) שלכן טהרת המצורע תלויה בעץ ארז ואזוב. ועל דרך זה האריך בשו"ת חות יאיר (סי' קנב) לבאר הרבה מקומות שמצינו בחז"ל ובראשונים ביטויים ולשונות חריפים, שלא אמרו את הדברים בצורה של גאווה ורם לב, אלא בצורה של הכוונה לתועלת האמת בלבד.

לסיום יש להעיר ממה שמובא בחיי מוהר"ן (ב) שמחלוקת קרח נרמז בתיבות 'ואם מפאת פניו ימרט ראשו קרח היא'. ולכאורה אינו מובן קשר הדברים, אך לפי ה"ל מובן שמחלוקת קרח ופרשת נגעים הם אותו ענין.

השבוע בפרשתנו (ז"ה) נאמר ולא יהיה בקרח וכעדתו פאָשר דבר ה' ביד משה לו. ובגמרא סנהדרין (ק) איתא 'כל המחזיק במחלוקת עובר בלא תעשה שנאמר ולא יהיה בקרח'. ויש מחלוקת בראשונים אם הוא דרשא גמורה ופסוק זה הוא הוא לא תעשה על מחלוקת, או שהיא רק אסמכתא.

המשנה ברורה (סי' קנו סק"ד) מביא בשם הסמ"ג שהמחזיק במחלוקת עובר על לאו של 'ולא יהיה בקרח וכעדתו', והוא דרשא גמורה ונמנה ממנין התר"ג מצוות. וכן מנהג הפתח חיים בספרו (לאוין יב) לאו זה ממנין הלאוין של איסור לשון הרע. וכן מנאוהו הסמ"ק (לאוין קלב) רבינו יונה (שע"ת ש"ג אות נח) והחרי"ם (ל"ת פ"ד מב) ממנין הלאוין.

הרמב"ן בהשגות על ספר המצוות (שורש ח) כותב שעיקר הלאו מן התורה היא רק על החולק על הכהונה, ומה שאמרו 'כל המחזיק במחלוקת עובר בלא תעשה' היא אסמכתא על דרך תוכחת מוסר. ועל דרך זה הלך בספר יראים (סי' שנו) אך הוסיף: שהאיסור הוא לא רק לערער על הכהונה בלבד, אלא שלא לערער על כל אדם ואדם שניתן לו כבוד במצוות היוצא.

אמנם מפירוש רש"י נראה שפסוק זה לא נאמרה ללא ולאזהרה, וכך הוא פירוש הפסוק: 'ולא יהיה בקרח' שהקב"ה ציוה לעשות ריקועי חיים על המזבח לזכרו 'כדי שלא יהיה בקרח', שלא יבואו לערער על הכהונה כמו שעשו קורח ועדתו. ודרשת חז"ל אינה רק אסמכתא.

והכתיב קרי, שהיא פסול.

הסבר הדברים

לכן נראה להסביר הדברים על פי מה שכתב הרמב"ן (שם) שהתורה כולה שמויתו של הקב"ה, ובשורשה היתה כתיבה רצופה בלי הפסק תיבות בצירופים שונים, וניתנה למשה רבינו בסדר הכתובה לנו על דרך קריאת המצות, ונמסר לו קריאתה בשמות בעל פה. כלומר, התורה ניתנה בשני אופנים; התורה בשרשה יכולה לסבול צירופים דרשות ופירושים ומסורת שונים, וגם שני הפכים ממש של 'אלו ואלו דברי אלהים חיים', אבל זהו רק חלק שנמסר בעל פה ליחיד סגולה. ואילו הצירוף שניתן לכל בני ישראל כתובה בצירוף של סדר מצות מעשיות, אי אפשר לשנותה אפילו באות אחת.

ועל פי זה יש לומר שגם בסדר צירוף שלנו ניתנה לכתחילה בכמה מקומות עם מסורות שונות, ומזה נוצר כמה מסורות חלוקות בתורה, וכל זמן שכותבים ספר תורה לפי איזה מסורה אינו מעכב, וגם הספרי תורות שלנו יש עליהם מסורת ברורה ורצופה מדור דור גם אם אינו מתאים עם המסורה של הגמרא. אך אם משנים לכתוב אות שאינו נמצא בשום מסורה הרי זה פסול, ולזה נפסק בהלכות ספר תורה שאם כתב מלא חסר וחסר מלא בלי מסורת כלל הרי זה פסול (ולגבי הוצאת ספר אור חסומים על הרמב"ם בצירוף שאולי יש מסורה אחרת).

מעלה ולא מוריד כפי העולה במחשבה, וזה הענין שהביאו גדולי המקרא למנות כל מלא וכל חסר וכל התורה והמקרא ולחבר ספרים במסורת" ע"כ.

עוד יש לתמוה על המנחת חינוך, שהרי יש הרבה שינויים בספרי תורות שלנו מספרי תורות שבזמן חז"ל, גם בתיבות, גם באותיות שמשנים את המבטא ואת הענין ואת דרשת חז"ל. כפי שכתב תוספות במסכת נדה (ג) שהרבה פעמים המסורת חולקת על הש"ס שלנו. והגאון רבי עקיבא איגר בגליון הש"ס (שבת נה) מביא רשימה ארוכה מהרבה מקומות בש"ס שאינה תואמת עם ספרים שלנו, הן בקרי וכתבי, והן באותיות שאינם מאותיות אה"ו. וגם במסכת נדרים (ז) מנתה הגמרא כמה מקומות שיש בהם שינויים בין הקרי והכתיב, וכתב שם הר"ן שבמסורת שלנו אינו כן, ואם כן לפי זה נמצא שלפי חז"ל אין אנו מקיימים מצות כתיבת ספר תורה.

תוקף המסורת שלנו

ובאמת אם נתבונן נראה שהגם שבגמרא נמצא מסורת אחרת משלנו, אף על פי כן לא שינו הראשונים את המסורת שלנו מפני זה והמשיכו את המסורת שלנו, הרי שיש תוקף למסורת שלנו אפילו כנגד הש"ס. וגם על המסורת שלנו, אף שיש בה דברים שהיא בניגוד לגירסת הגמרא, כתבו הפוסקים שאם כתב המלא חסר או החסר מלא, הקרי כתיב

הנצחון אינו סובל את האמת

ר' חיים נחום בהר"ר שמואל מזורין

היה מתלמידי הראשונים והמובהקים של מוהרנ"ת ז"ל. עסק וסייע הרבה להדפסת ספרי מוהרנ"ת ז"ל. מוהרנ"ת ז"ל מכנהו "חשוב ובר אוריין".

ר' חיים נחום היה בן ל"איש כשר ונכבד מאד מיקירי אנ"ש" (לשנו של מוהרנ"ת בימי מוהרנ"ת ח"ב סי' כ"ב) ה"ה הרה"ח ר' שמואל מזורין ז"ל, וחתן הרה"ח מאנ"ש ר' זלמן מאומאן, שנפטר בשנת תקצ"א כמ"ש בעל"ת (סי' מ"ב).

בקשרי שידוכין

ר' חיים נחום נתאלמן מאשתו הראשונה, ומוהרנ"ת ז"ל בעצמו היה אצלו השדכן לחתנו בזיווג שני עם אחד מאנ"ש, כמסופר במה שרשם מוהרנ"ת לעצמו בעצם כתיב"ש בשנת תקפ"ב ז"ל, וחתן אנשינו היה שם רך בשנים שהיה שם (בעיר אומאן) פעם ראשונה והוא ר' חיים נ' [נחום] בן ר' שמואל מזורין (מאנ"ש) והוא היה אלמן שגרש אשתו, ובא לביתו זה שני חדשים קודם חנוכה והייתי חפץ מאוד לעשות שידוך עמו אבל לא נזדמן, וגם מחמת שבדעתי היה טמון ענין הנסיעה לארץ ישראל ולא יכולתי לקבל עלי התחייבות שלי וכו', ועל כן נתעכב האלמן ר' ח'נ"ן [חיים נחום] בביתי עד לאחר שבת שאז נסע בני שיחי' ושאר אנ"ש וקיבלו את ר' חיים נחום, ואחר שבאנו מציון הקדוש ואכלנו סעודת הצהרים התחלנו לדבר משידוכים אולי ימצא שם איזה שידוך לפנינו.

וברוך השם היושב ומזווג זיווגים שבתוך כך נזדמן שידוך הגון לפניו עם אחד מאנ"ש הוותיק הרבני מוה"ר ר' זלמן מאומאן וכו', ותיכף ומיד נתרצה ר' יוסקא [חתן רביז"ל אשת הרבנית אדל ע"ה] מעצמו בשמחה גדולה, וקיבל בקנין אגב סודר על כל התחייבות המלבושים להאלמן, ואני לא התחייבתי כי אם חמישים זהובים לקבל בטשעהרין וכו'. ובלילה נגמר השידוך למזל טוב. וגם זה חיזק ושימח אותי שזכיתי לגמור מצוה כזאת, להשיא יתום חשוב כזה בר אוריין, ובנו של איש כשר ונכבד מאד מיקירי אנ"ש" (ימי מוהרנ"ת ח"ב סי' כ"ב).

מסירות נפש להדפסת הספרים

כפי הנזכר היה ר' חיים נחום מתלמידי מוהרנ"ת שסייעו לו בהדפסת ספרי רביז"ל. גם נראה מעלים לתרופה שהיה בידו חידושי תורה ממוהרנ"ת ז"ל שכתבו והעתיקו לסדר לדפוס (עיין על"ת סי' פ"א).

באותם הימים, שנות תקפ"ד-תקפ"ט, היה לו למוהרנ"ת בית דפוס בביתו, ועסקו כמה מתלמידי מוהרנ"ת בעבודת הדפסה והדפיסו כמה מספרי רביז"ל. אמנם לא היה לו רישיון רשמי מהממשלה, לכן עיקר עסק הדפסה היתה במחתרת שהמנגנים לא יתודעו מזה כלום, כי פחדו שמא ימסרו אותם להממשלה [עיין באריכות סוף ספר ימי מוהרנ"ת ח"א].

ותלמידי מוהרנ"ת נזדרזו בעסק הדפסה, ובניהם היה גם ר' חיים נחום, יחד עם חברו הר"ר מענדל [מלאדיזין] שעסקו יחד בהדפסת הליקוטי תפילות'.

אתנהלה לאטי לרגל המלאכה

וכפי שזכר באחד המכתבים בעל"ת ז"ל: 'ו' ויגש תקפ"ד ברסלב ... וכולם טרודים מאד בהדפסה, כי ידוע שאנו עסוקים בהדפוס בלי פועלים רק ר' מענדל [כנראה ר' מענדל מלאדיזין] ור' חיים נחום וכו', על כן המלאכה נעשית לאט לאט, השלי"ת היא בעזרנו לגמרם בשלימות במהרה וכו' ותקבלו באהבה עלה אחד לדוגמא מהתפילות, יראו עיניך וישמח לבך" (סי' ח).

על הכתוב 'כי יהיה ריב בין אנשים' (דברים כה א) כתב רש"י ע"פ הספרי: 'אמור מעתה אין שלום יוצא מתוך מריבה'. ולכאורה מאי קא משמע לך? ... וכי יעלה על הדעת לא כן? וי"ל בפשטות שהכוונה היא דמיוכו בין שני צדדים לא יצא לעולם שלום. הגם שכל אחד מנסה בכל כוחו להוכיח כי הצדק עמו, כדי שגם חברו יודה לו ומתוך כך ישכון השלום, אעפ"כ לא כן הוא הדבר אלא "אין שלום יוצא מתוך מריבה"...

וכל זאת באלו שלא התחנכו נכונה ונתפסו להתרברבות וקנאה, שאז נדמה להם שאי-הוויתור והעמידה על שלהם, יביאו נועלת לכבוד ולקרנות רבי אלוף ומיודעי, יוצא מתוך מריבה - אפ"ל אם כוונת המריבה היא לטובה, כי בתוך המריבה עלולים להיתפס לתאוות הנצחון, ואז שוכחים האמת לגמרי.

דוגמא לדבר מצינו אצל קין והבל, שכן, יש להתבונן מה היה רצונו של קין ומה היה מעשהו בפועל?

ובכן, קין רצה לקרבת אלקים ושתשרה עליו שכניה על ידי מנחתו, כמו שזכה הבל, כמו שכתוב ו'ישע ה' אל הבל' (בראשית ד). ומה עשה?... במקום שייכנע לדעתו של הבל, וללמוד ממנו איך גורמים נחת רוח לפניו ית' [כמו שהבל למד מקין את עצם הבאת הקרבן, כמו שכתוב והבל הביא גם הוא' (שם)] ואדרבה לכבדו ולקרנותו רבי אלוף ומיודעי, כמו שנאמר על הלומד מחברו... ועי"ז היה מגיע למדרגה גבוהה ביותר, עוד יותר ממדרגתו של הבל, כי היה בכור, ובשרשו היה גבוה מאד (כמוא בספר הגלגלים פרק כ"א ועוד), ובמקום זה התקנא בהבל קנאה שפלה, וקם עליו והרגו, והשימד בכך רבע עולם...

והרי זה לימוד עמוק. כי לפעמים יש והאדם רוצה להשיג איזה ענין שבקדושה, אך בדרך הילוכו להשיגו הוא מחריב עולמות, בעיטין של המידות רעות שלא יזכר, המתלוות עמו בעת שהוא רוצה לפעול איזה ענין של קדושה.

כי זאת לדעת: הדרך לעבודת השם יתברך טעונה חינוך רב, שלא תתלוה לה שום עקמומיות. ועיקרו של החינוך הוא במידות - להשלים עצמו במידות טובות, שהם ההתחלה ושורש לכל התורה, כי המידות הרעות, ובפרט הקנאה והגאווה, הכעס והניצחון מעוותים את הדעת שלא לראות נכוחה את האמת, וכדברי רבינו 'הנצחון אינו סובל את האמת'.

כתוב בגמ' (כתובות ק"ב): שבדור שיבוא משיח בן דוד בא - תהיה קטיגוריא בתלמידי חכמים. ורש"י (שבת ק"ח) כתב שם דהיינו 'חבלי משיח'. כי כאשר מתעורר איזה חילוק דעות בין גדולי הדור, מתערבים בזה כל עמי הארצות ועושים מזה מחלוקת שלמה, רחמנא ליצלן.

חמי, הרה"ח רבי אברהם בלויא זצ"ל, היה אומר:

בעבר, כאשר התווכחו שני יהודים שפוטנים, היו ניגשים לבורות ודין תורה, והדיינים היו פוסקים מי הוא הצודק, ושלום על ישראל. אך בדורנו התהפכו היוצרות; כאשר נוצר וויכוח בין דיינים וגדולי ישראל, מרגיש כל אדם שהוא ראוי להחליט ולחרוץ איזה מהגדולים צודק, ומריבה גדולה מתלקחת בכל העולם...

מצאנו במדרש (ילקוט משלי פרק יד המשך רמז תתק) על הפסוק 'חכמות נשים בנתה ביתה' (משלי יד א) שהכתוב מדבר על אשתו של און בן פלת, שהצילה את בעלה שלא יתערב וימות בריב של קורח, ועל ידי זה לא נחרב ביתה. וחכמתה היתה על ידי שאמרה לו: מה משנה לך אם אהרן הכהן יהיה כהן גדול או קורח יהיה כהן גדול, בכל אופן אתה תהיה אחד מהתלמידים הרגילים...

ומקשין העולם: איזה חכמה גדולה מצאו בזה עד שהגדירו אותה לחכמות נשים, והרי זה שכל ישר וחשבון פשוט מובן לכל.

ושמעתי הסבר על כך, שבעת מריבה ומלחמת נצחון [כמו כן כאשר האדם שקוע בפוליטיקה מסויימת], אזי הדעת כל כך מעוקמת ומעוותת, עד שכל דבר ישר ופשוט - לחכמה גדולה ייחשב. וזה כמאמר רבינו 'הנצחון אינו סובל את האמת' (ליקוטי מוה"ר"ן קכב), ובעת רתיחת הנצחון גם דבר פשוט אמיתי לחכמה גדולה ייחשב...

ועל מחלוקת זו גופא של קרח ועדתו, כתוב מהרמ"ק, שמשוה רבינו עצמו, במחשבתו, בינו לבין קונו, היה דבוק בהש"ת בכל משר' זמן המחלוקת, הגם שהוא עשה מה שהיה צריך לעשות לטובת כלל ישראל, אבל עם זאת חשב בעצמו תדיר, כיצד הנני יכול לנתק עצמי מהדבקות בבוראי, ומה לי נפקא מינה אם מדברים עלי ומה מדברים עלי, הרי בזמן זה יכול הנני להיות דבוק בבוראי ולחיות חיים טובים אמיתיים. והרי היא זכיה גדולה ועצומה שאין למעלה ממנה, שבזה העולם הנני דבוק בבורא עולם, ומה לי לעסוק בכל הדברים הפחוטים, הלא אין לך הפסד זמן גדול מזה.

קריה נאמנה

התקבצות חסידי ברסלב בימי ראש השנה הק' על עין רביה"ק הנגיד מורשלב זצ"ל באופן בנשיאות הרב"ר י' יעקב שאר שכמעט שליט"א

הודעה חשובה

הננו להודיע בנאמ כי בהתאם להודעתנו תיפתח בע"ה בשבועי הבעלי"ט ההרשמה למכירת מקומות האש"ל בקריה נאמנה למתפללי הקיבוץ הקבועים בשבועיים הראשונים של ההרשמה הוא לאלו המעוניינים לשמור מקומותיהם מחדשה שעברה וכן תהיה אפשרות לטנות מקומות לינה להדרי לינה החדשים

זמני הרישום בשבועי הבעלי"ט פרשת חקת יתקיימו בימים שלישי רביעי וחמישי ג - ה תמוז בין השעות 9:00-5:00 אחה"צ

בירושלים בהיכל קהילתנו רח' תבשוש 2
בבית שמש בבניה"ד תפארת הנחל רח' אור שמח 3

בלונדון הר"ר משה חיים וויינגרטען הי"ד 783-3291905
בארצה"ב בטלפון 917-7790971 או באימייל knu148148@gmail.com

מחירי האש"ל ושאר הפרטים יפורסמו בבתי מדרשנו וריכוזי אנ"ש בעת הרישום יש לשלם סך \$ 150 במוזמן דמי הרשמה עבור האש"ל

בכבוד וביקר התנהלה

<p>ברכת מזל טוב</p> <p>להרה"ח ר' וואל אהוד וייש שליט"א להגל חולדת בנו הבח"ח יצחק נ"ו ע"ב בששט"ו</p> <p>יה"ד שייכו לבנות בית נאמן בשיחאל בדרך רביה"ח זיע"א</p>	<p>ברכת מזל טוב</p> <p>להרה"ח ר' אליעזר משה וויילנברג שליט"א להגל חולדת בנו הבח"ח נתן שבעון נ"ו ע"ב בת</p> <p>הרה"ח ר' נחמן שפירא שליט"א יה"ד שייכו לבנות בית נאמן בשיחאל בדרך רביה"ח זיע"א</p>	<p>ברכת מזל טוב</p> <p>להרה"ח חיים שלום קניג הי"ו להגל חולדת הבן</p> <p>יה"ד שייכו לגלול לתורה לחופה ולטעש"ט ולרוב נחת קדושה</p>	<p>ברכת מזל טוב</p> <p>להרה"ח שבעון (בד דוד) דייטש הי"ו להגל חולדת הבן</p> <p>יה"ד שייכו לגלול לתורה לחופה ולטעש"ט ולרוב נחת קדושה</p>	<p>ברכת מזל טוב</p> <p>להרה"ח נתנאל שיינשורטש שליט"א להגל חובט בני יעקב צבי נ"ו לעול תורה וטפנות</p> <p>יה"ד שייכו לגלול לתורה לחופה ולטעש"ט ולרוב נחת קדושה</p>	<p>ברכת מזל טוב</p> <p>להרה"ח יעקב אשר שטיינברג הי"ו להגל חולדת הבן</p> <p>יה"ד שייכו לגלול לתורה לחופה ולטעש"ט ולרוב נחת קדושה</p>
--	--	---	---	---	--

נערך ע"י הרה"ח רבי נחמן שווארצמן שליט"א בעמ"ס 'אוצרות עלים לתרופה'.